

Čís. 6592.

Otázku, zda postup pohledávky mezi manžely vyžaduje formy notářského spisu, dlužno posuzovati podle základního právního jednání, jež poskytlo právní důvod k postupu. Notářského spisu jest třeba, je-li v postupu obsaženo uznání dluhu mezi manžely.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1926, Rv I 1349/26.)

Žaloba manželky, jíž domáhala se na žalovaném zaplacení pohledávky, jež prý jí byla manželem postoupena, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

S hlediska dovolacího důvodu dle čís. 4 Šu 503 c. ř. s. jest řešiti otázku, zda postup zažalované pohledávky manželem žalobkyně na ni uznati jest za platný přes to, že nestal se ve formě notářského spisu. Nižší soudy vyřešily otázku tuto záporně a nejvyšší soud neshledává důvodu, by tento jejich právní názor uznal za vadný. V Šu 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. jsou uvedena právní jednání mezi manžely, k jichž platnosti se předpisuje forma notářského spisu. O postupu se sice tento zákonný předpis nezmiňuje, avšak z toho nelze ještě pro stanovisko žalobkyně nic odvozovati, ježto otázku, zda i postup pohledávky mezi manžely podléhá formě notářského spisu, posuzovati jest dle základního právního jednání, které poskytlo právní důvod k tomuto postupu. V této příčině uvedla žalobkyně ve sporu v první stolici, že se postup stal úplatně, t. j. k vyrovnání nároků, které má proti manžel. Které to nároky jsou, o tom žalobkyně ve sporu podrobnějšího přednesu neučinila a, vytýká-li nyní dovolání s poukazem na § 180 třetí odstavec c. ř. s. vadu řízení proto, že procesní soud tohoto důvodu podrobněji neobjasně, není v právu, ježto bylo povinností žalobkyně, by učinila k této okolnosti určitější přednes, mínila-li, že to může sloužiti k opodstatnění popřehého jejího žalobního oprávnění, a procesní soud nebyl dále povinen přes toto odmítavé chování se žalobkyně dále naléhati na podrobnější objasnění onoho právního poměru, který k postupu podnět zaval. Právem proto odvolací soud odmítl další k této okolnosti teprve v odvolání uplatněná tvrzení jako nepřípustnou novotu. Ostatně je to pro rozhodnutí této otázky i nepodstatno a stačí, že jde o postup úplatný. Je-li tomu tak, jest obsaženo v tomto postupu uznání dluhu mezi manžely, který právě tímto postupem zažalované pohledávky má býti uhrazen nebo zajištěn, a s tohoto hlediska dlužno se tedy na právní důvod postupu dívati jakožto na uznání dluhu mezi manžely a trvati na tom, že postup z tohoto důvodu uskutečněný potřebuje ve smyslu shora citovaného zákona ku své platnosti nutně formy notářského spisu. Vývody dovolání, že notářského spisu není třeba, jako ho není třeba, když jde o pouhé placení nebo dání na místo placení a podobně, a že v tomto případě rovněž postup stal se jenom za účelem dání na místo placení, nelze

uznati za správné, neboť při vyjmenovaných úkonech projevuje se vůle manželů na venek zpravidla skutečným hmotným odevzdáním, kdežto při postupu v tomto případě jde o pouhý smluvní projev vůle manželů, jímž manžel na manželku svou převádí určité právo a tento ústní projev, poněvadž právě je učiněn mezi manžely, vyžaduje ku své platnosti na venek a vůči třetím osobám, by byl osvědčen formou notářského spisu, jak to citovaný zákon předpisuje. (Srov. ostatně judikát čis. 142 a rozhodnutí čis. 2015 sb. n. s.).

Čís. 6593.

Společnost podle Šu 1175 a násl. obč. zák.

Sestává-li společnost pouze ze dvou osob, má vyloučení jednoho společníka v zápětí skutečný zánik společnosti, tedy také zánik podle Šu 1205 obč. zák.

Třebas strany uzavřely na oko smlouvu pachtovní a smlouvu služební, šlo vzhledem k okolnostem vpravdě o smlouvu jedinou, mající podstatné znaky smlouvy společenské.

Přinesl-li společník do podniku svůj horní majetek i svou činnost jako správce dolování, spjatou nerozvížitelně se společným provozem podniku, začez se mu mělo dostati podílu na čistém zisku a měsíční odměny, má porušení ustanovení smlouvy druhým společníkem (nevypáčení platu, nepostaráni se o náležité provedení udržovacích prací, neplacení daní a poplatků) v zápětí možnost předčasného vyloučení provinilého společníka, pokud se týče vzhledem k smluvním podmínkám ukončení smlouvy.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1926, Rv I 1587/26.)

Žalobce uzavřel se žalovaným »pachtovní« smlouvu, již mu dal do pachtu svůj horní majetek, a zároveň i služební smlouvu, již byl žalobce ustanoven správcem dolování. Dle smluvních podmínek měl žalobce míti podíl na zisku a kromě toho dostávat měsíční plat. Nedodržení smluvních podmínek mělo míti v zápětí ukončení smlouvy. Ježto žalovaný žalobci neplatil, podnik, jehož provoz roku 1915 zastavil, řádně neudržoval a neplatil daně a poplatky, domáhal se žalobce zrušení »pachtovní« smlouvy a odevzdání pachtovaného předmětu. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Prováděje dovolací důvod čis. 4 § 503 c. ř. s., spatřuje dovolatel nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud uznal, že žalobce byl oprávněn smlouvu zrušiti bez odkladu, jelikož nevyplácel žalobci po měsíce smluveného platu, nepostaral se o provedení udržovacích prací a ze smluvního objektu neplatil daní a poplatků, čímž svého smluvníka vydal v nebezpečení, že je bude musiti zaplatiti sám. Vytýká